

2. Базелюк О. Мультимедіа -технологія -мистецтво / О.Базелюк // Мистецтво і освіта. –2008. -№ 3., -С 16-18.
3. Бондаренко, А. І. Нотні редактори Finale та Sibelius. Досвід порівняння [Текст]: зб. наук. пр. / А. І. Бондаренко. – Мистецтвознавчі записки. – К.: Мілленіум, 2006.– С. 66–74.

Процай Л. П., к.п.н., доцент
Полтавський національний
педагогічний
університет імені В.Г. Короленка
(м. Полтава)

ЦИФРОВЕ ГРОМАДЯНСТВО ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти (від 21 лютого 2018 року) серед ключових компетентностей виокремлені *інформаційно-комунікаційна й громадянська та соціальна компетентності*. ІК-компетентність передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях. Громадянська та соціальна компетентності, насамперед, пов'язані з ідеями демократії.

Кожна з цих компетентностей опосередковано формує цифрове громадянство учня початкової школи, що включає 8 компетенцій: цифрову громадянську ідентичність, організацію екранного часу, протидію онлайн-цькуванню, організацію кібербезпеки, управління приватністю, критичне мислення, цифровий слід, цифрову емпатію [1].

Аналіз інтернет дописів дозволив виокремити міфи про цифрове громадянство [2]. Стисло розкриємо та прокоментуємо ці міфи, зіставивши їх із фактами:

Міф 1: цифрове громадянство – це просто модне слово. *Факт:* цифрове громадянство – це спосіб мислення і дій глобально. Отже, цифрові громадяни повинні виховувати себе та інших у кращих практиках роботи в Інтернеті, функціонувати в цифровому світі співчутливо й конструктивно.

Міф 2: цифрове громадянство – це лише манери поведінки. *Факт:* цифрове громадянство – це спосіб мислення і спосіб життя у світі, що змінюється. Правила поведінки у цифровому та реальному світі мало відрізняються, оскільки бути хорошим громадянином – це бути безпечним, шанобливим і відповідальним.

Міф 3: формування цифрового громадянства – це відповідальність шкіл. *Факт:* батьки, вчителі та суспільство частково відповідальні за цифрове громадянство підрастаючого покоління. Теми цифрового громадянства – це безпека, повага та відповідальність. Цього як учителі, так і батьки можуть навчати дітей, щойно ті отримають свій перший логін/пароль.

Міф 4: цифрове громадянство є складним, і його важко зрозуміти молодшим школярам. *Факт:* цифрове громадянство може бути зрозумілим у будь-якому віці, якщо формувати його правильно, тобто з урахуванням ві-

кових особливостей дітей. Педагоги й батьки мають знайти найоптимальніші способи формування цифрового громадянства для певних вікових груп і форм навчання.

Міф 5: діти знають цифрові технології, тому апріорі вони повинні знати про цифрове громадянство. *Факт:* більшість дітей потребує порад щодо того, як бути безпечними та відповідальними в онлайн-середовищі. Не потрібно репрезентувати дітям Інтернет як темний і небезпечний світ, від якого дорослі повинні захищати їх. Насправді Web-простір дуже схожий на бібліотеку: вони можуть бути місцем навчання й відкриттів, але й там, і там є небезпечна для дітей інформація.

Загальновідомим є факт, що в Інтернеті є небезпечний контент, так само, як і в реальному суспільстві, як-от на телебаченні або навіть у школі чи сім'ї. Саме усвідомлення цього є змістом цифрового громадянства. Наприклад, заборона дітям перебувати в соціальних мережах не обов'язково вбереже їх від булінгу. Проте, якщо навчити дитину, як опублікувати допис безпечним способом, що захистить її приватну інформацію, або яке вибирати онлайн-ім'я та фотографії для завантаження, будуть зроблені дві важливі речі. По-перше, поінформованість убезпечить дітей. По-друге, це збільшить шанси на те, що їхні онлайн-профілі будуть репутабельними.

Одним із завдань учителя початкової школи є виховання цифрового громадянина, тобто такого, який застосовує ефективні стратегії пошуку інформації (наприклад, ключові слова, звуження, деталізація пошуку); послуговується надійними онлайн-ресурсами (базами даних, енциклопедіями, електронними книгами тощо); критично оцінює інформацію; працює не хаотично, а регулярно застосовує розроблену самостійно або за допомогою вчителя модель запиту, збору та використання інформації, оцінки якості отриманої інформації.

Якісна освіта в межах цифрового громадянства повинна передбачати оцінювання й фідбек. Оцінювання має бути всебічним та адаптивним, щоб ним можна було визначити навички DQ не тільки за апаратною конфігурацією, а й за софтом. Урешті-решт воно має забезпечити фідбек, який дасть дітям краще розуміння своїх сильних і слабких сторін.

Отже, цифрове громадянство – це основа цифрового інтелекту. Національна освіта повинна зробити пріоритетом реалізацію програм цифрового громадянства в межах загальної структури DQ-освіти. Люди мають ініціювати цифрову освіту в своїх зонах впливу: батьки – вдома, вчителі – у своїх класах, громадські діячі – у своїх спільнотах.

Список використаних джерел

1. What is DQ? [Електронний ресурс] // DQ Institute – Режим доступу до ресурсу: <https://www.dqinstitute.org/what-is-dq/>
2. Watanabe L. 6 of the Most Common Digital Citizenship Myths and Why They Aren't True [Електронний ресурс] / Lee Watanabe // Global Digital Citizen. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://globaldigitalcitizen.org/digital-citizenship-myths-dispelled?mc_cid=4992ecfc09&mc_eid=b6103d8a83.